

ДОПУНСКА НАСТАВА

(СИСТЕМАТИЗАЦИЈА ОПШТИХ ПИТАЊА)

Допунска настава је један од видова подршке процесу учења тј. у достизању жељених резултата учења. Тиме допунска настава доприноси и остваривању исхода, развијању компетенција и достизању стандарда постигнућа. Допунском наставом школа и наставници настоје да превазиђу неке од проблема учених у процесу учења током редовне наставе.

У допунску наставу се, по правилу, укључују ученици који бележе слабије резултате у учењу. Међутим, динамичан развој образовног система отворио је допунске наставе и за друге учеснике, а тиме и за одговарајућа прилагођавања у организацији и извођењу допунске наставе. У допунску наставу се могу укључити и ученици који:

имају потешкоће у учењу и достизању исхода и стандарда постигнућа, а за које није потребна израда ИОП-а и у складу са њим планирање рада;

- 1) имају потешкоће у разумевању одређених предметних области;
- 2) из различитих разлога, често ситуационих, повремено имају проблеме у учењу;
- 3) наилазе на проблеме у испуњавању одређених захтева и очекивања;
- 4) из различитих разлога имају велики број изостанака;
- 5) немају потешкоће у учењу, али су сами или уз помоћ наставника уочили неки проблем, препреку или застој у разумевању и савладавању одређених наставних области.

Допунска настава може да се организује и за цело одељење уколико наставник утврди да нису остварени одређени исходи, да се касни са достизањем одређених стандарда, или да ученици не поседују довољна знања и вештине које су потребне за даљи рад тј. да не постоји основа за изградњу и развијање нових знања и умења.

У извођењу допунске наставе пожељно је, шта више и потребно, променити приступ учењу у односу на онај који је примењиван у редовној настави и који код једног броја ученика или целог одељења није дао жељене резултате. Уколико се у допунској настави примени исти приступ и поступак примењен у редовној, ни она неће допринети напредовању ученика поправљању резултата учења.

Промена приступа у односу на редовну наставу подразумева промену активности, наставних средстава, материјала за учење, врсте, структуре и обиме задатака и сл. Наставник се опредељује и све ово планира на основу дубљег познавања природе проблема због кога је ученику потребна допунска настава, разговора са учеником о његовом виђењу проблема и начина да се проблем превазиђе, разговора са стручним сарадницима у школи, а евентуално и са родитељима. Планирање укључује појачан групни рад, често у мањој групи него на редовној настави, комбиновање индивидуалног и групног рада, додатно градуирање задатака и активности које ученик треба да обави по принципу корак по корак, заједничко планирање мањих корака, дефинисање циљева и очекиваних исхода, утврђивање рокова и сл.

Било да се рад одвија у мањим или већим групама или чак и индивидуално, наставник успоставља интензивну сарадњу и комуникацију са сваким учеником појединачно и ствара услове да се сваки ученик активно укључи у процес учења.

Ово подразумева да ученик има прилику да самостално описује, објашњава и на најразноврсније начине приказује и представља оно што учи и како учи (израчунава, сакупља и разврстава податке и информације, проналази кључне речи у тексту и образлаже зашто их је изабрао, покушава да реши проблем и др).

Један од важних дугорочних циљева допунске наставе је јачање и подизање самопоуздања и мотивације за учење. Ученици којима је потребна допунска настава по правилу имају више проблема управо у погледу самопоуздања и мотивације. Стога наставник са посебном пажњом бира и планира активности у којима ученик има највише изгледа да забележи и доживи успех. Низ малих успеха и задовољство које због њих доживи, често су довољни да ученик охрабрен изађе из затвореног круга неуспеха и разочарања.

Организациони елементи допунске наставе дефинисани су годишњим програмом рада школе у складу са школским календаром, развојним планом и школским програмом школе. Зато је активно учешће наставника у изради ових докумената неопходно. У изузетним случајевима, када на то укажу различити показатељи квалитета и ефеката наставе и индивидуалних постигнућа ученика, може да буде организована и мимо утврђених планова, као нека врста

интервентне мере. И у овом случају у допунску наставу може да буде укључено цело одељење или појединачни ученици.

Програм допунске наставе треба да буде оквиран, флексибилан како би наставник могао да га прилагођава проблемима који се појављују и које препознаје у току школске године, као и променљивим потребама ученика, учења и наставе. Као и други облици наставе (редовна и додатна) и допунска настава је усмерена пре свега на остваривање исхода, достизање стандарда постигнућа и развој компетенција.

За квалитет и функционалност у остваривању допунске наставе важна је и сарадња наставника и родитеља. Наставник и школа имају обавезу да родитеља обавесте о проблемима са којима се дете сусреће у процесу наставе и учења, о потреби да се укључи у допунску наставу, о напредовању које се бележи уз подршку на допунској настави. Истовремено, од родитеља се очекује да подржи напоре наставника, да осигура присуство детета часовима допунске наставе и на прати редовност похађања и напредовање детета.

Добро организована и осмишљена допунска настава очигледно доприноси интересима ученика, али и интересима школе, јер је у заједници препоручује као место на коме се води рачуна о сваком ученику и чини све да сваки ученик напредује